

Mennyei romok

A kocsi egymás után suhantak át a városon, s mind déli irányba igyekeztek, ahol háztető, kémény, jegenyék lombja egy kék félkörív párájába merült.

„Igazán örülök, hogy a marslakó nálunk szállt le” — gondolta a polgármester, aki elől hajtatott, s ősz öregségében ajándéknak érezte a nagy eseményt.

Hatvan, sötét színű koci rohant az országúton, s ide-oda kanyarodva, kioldódott gyémántfüzérhez hasonlított, amely üveglapon siklik tova; fél óra sem telt el, mióta a hatóságot értesítették a tényről, s a filmesek, rakétaszakértők, orvosprofesszorok máris karavánban igyekeztek a színhelyre.

Az utat figyelték, s tekintetük csak a várostól húsz kilométernyire fordult bal felé, ahol a háború előtt katonai reptér volt; a polgármester maga elé képzelte a marslakó tekintetét, amelyből a józan, hideg világűr mered rá, s zavart lett a bombatölcsérekben száradó szemét s ürülék láttán.

Pár perc múlva, egy kanyar mögötti réten, megpillantották az összesereglett népet: holmi csenevész akácfa hegyében gyerekek függtek, s hallgatóság közepén pedig hosszúínges férfi hajladozott, mint Keresztelő Szent János.

Az ólomköpenyes, gázálarcos emberek nehezen, de buzgó igyekezettel vonszolták csizmájukat a mezőn, melyet kiperzselte a nap, s tele volt juhok faggyúsán erjedő gubicsával; valahonnan a gödrök felől kolomp hangja szállt.

— Utat! — szólt egy hang, amelyből az izgalom sem tudta kiszűrni a hivatalosságot.

A gyűrű kettévált, s a marslakó kissé megszeppent az előkelőség láttán, de nyomban utána elmosolyodott; haja kifakult, ajka cserepesre száradt a szakáll vörösen lángoló bozótjában, amely fölött szelíden kéklent a szeme.

Suttogások hallatszottak:

— Két lába van, mint nekünk!

— Meg két keze.

— És két szeme.

— No lám, ki gondolta volna?!

A marslakó pedig csak állt, szinte időn s téren kívül, beleépülve saját mosolyába; mögötte a gép rozszant nikkeltordához hasonlított, és a páros motor burkolata csacsifejnek volt kiképezve áramvonalas fülekkel.

Az ellenőrök körüljárták a repülőt, intettek, hogy nincs sugárzási veszély, és a sokaság megmozdult; villanólámpák lobbantak, pörgött a felvevőgép tárcsája, s a pilótaülés kőbere alól egy borzas asszony bukkant elő; ölében csecsemőt szorongatott, kibontott melléből csöpögött a tej.

Valaki aggódva mondta:

— Nem ide akart leszállni!

— Honnan tudja?

— Megmutatta a térképét!

És a marslakó most valóban ismét elővette inge alól az összehajtogatott papirost, s oly alázatos-félszegen nyújtotta át a riportereknek, mint egy eltévedt paraszt, aki éjnek idején idegen házcím után tudakozódik; az emberek közül sokan tüstént felismerték a naprendszert kilenc bolygójával, s bár a papiros elvékonyult, mint a tetúrágta falevél, jól látták, hogy a nagy körből egyenes vonal nyúlik át a Vénuszra.

— Miért jöttél el!? — kérdezte a polgármester, erőszakolt hunyorgással, ahogy süketek fülebe szokás bekiabálni, s hátratette a kezét.

A marslakó a magasba tekintett, a kovaköszagú, kék távolságok felé, ahol hazája rejtőzhetett, mosolyogva ingatta a fejét, s szakállába könnycseppek hulltak; aztán a kebléből egy fényképet vett elő, amelyen ő maga állt összedőlт viskója előtt, a pólyást ölelő asszonnyal — oldalt pedig, valami palma-félék között, lezuhant bombázógép füstölt.

— Bumm-bumm-bumm! — mutatta tenyerét lebegtetve, s szeme nagyra kerekedett, mint a gyermeké, aki fél, hogy nem értik meg a panaszát: — Ta-ta-ta-ta!

Aztán rémülten, tanácstalanul elhallgatott.

Mielőtt a hatósági kocsik visszaindultak volna a városba, mindhárom égi lakót átvilágították hordozható röntgenkészülékkel; tüdejük, májuk, bélrendszerük ugyanolyan volt, mint a földieké, de mellkasukban jobb és bal oldalon is szív dobogott.

— Hiszen ezek torzszülöttek!

— Mit beszél?

— Abnormisok.

— Ugyan, mi vagyunk nyomorékok!

A polgármester tátogva, sápadtan ült be kocsijába, s mert félszívűnek érezte magát, a sofőr mellett foglalt helyet, aki hirtelen a sorstársa lett; útközben a tenyerét diszszebkendőjére szorította, s nehézkesen szuszogott.

A telefonpalota előtt egy külföldi tudósító lefékezett, fölszaladt a lépcsőn, s néhány perc múlva azt mondta be a kagylóba, európai szerkesztőségének:

— Halló?!... Magban ugyanaz, mint a Földön!... Lakói ikertestvéreink, de egy szívvel főrban vannak!...

Megemlékezés a nevekről

N. városban egész nap szölongatták egymást az emberek; áttekingettek az utcák szakadécai fölött, derékig kihajolva az ablakokról, mint amikor két hajó egymás közelében halad el a nyílt tengeren, bizonytalanságot és sóvárgást sajditván meg az ismerősökben: hadonászva kiáltoztak reggeltől estig.

— Halló, Schilling úr, figyeljen!

— Halló, Christomas! Maga lát engem?

— Minden jót, Potifárné asszony!

— Isten áldja meg, szép Helénám!

— Erőt, egészséget, Saint Simon!

— Viszont kívánom, Shaw szomszéd!

— Meghal a nevünk!

— Úgy bizony, meghal!

— S nélküle mi is elszáradunk!

Az egyik utca sarkán részeg péksegéd hajlongott a fal mellett, lisztes sapkájával törölgetve a szemét, és esküdözött, hogy inkább börtönbe megy, de nem engedi kicsavarni tudata kezéből az Angelo nevet, melyet örökölt.

- Halló, kolléga úr, halló!
- Szólítson csak Müllernek.
- Hát nem mindegy az, kérem?
- Nem, ma ragaszkodom hozzá!
- Akkor én is az enyémhez!
- Igaza van: maradjon Schneider.
- Ön pedig Müller.
- Még annak érzem magam!
- Eddig szégyelltük a nevünket!
- Mert foglalkozást jelölt, azért!
- Mert nem volt benne képzelőerő!
- Pedig a Müller gyönyörű, kérem!
- A Schneider ugyancsak, szomszéd!
- Az öné fémes, szikrázó név!
- Az öné finom és nagyvonalú!
- Ó, köszönöm, nagyon köszönöm!
- Én is, igazán hálás vagyok!

Másnap megkezdték a nevek beváltását; a körzeti polgárőrsek előszobáiban gázmáglyákat gyújtottak, és hatalmas plakátok óvták a lakosságot bármiféle visszaéléstől; a fürkék ablakai mögött nem lehetett arcokat látni, mint-ha a hivatalnokok alatt dolgoznának valami pincében. Mélyről szállt fel a kérdő hang is:

- Neve?
- Pithagorász Thétele.
- Neve?
- Inger Ferencia.
- Neve?
- Szolvay Szóda.
- Neve?
- Mária Üveg.
- Neve?
- Kova Moszat.
- Neve?
- Kvázi Részecske.

NEVEKET SZIGORÚAN CSAK A FIZIKA, A KÉMIA, A BIOLÓGIA, VALAMINT A MATEMATIKA TERÜLETÉRŐL SZABAD VÁLASZTANI!

- Neve?
- Lézer Sugár.
- Neve?
- Poli Vinilin.
- Neve?
- Glauber Só.
- Neve?
- Ultra Viola.
- Neve?
- Véges Végtelen.

AZ ÚJ NÉV FÖLVEVÉSÉTŐL KEZDVE SZIGORÚAN TILOS BÁRKIT A RÉGI NEVÉN SZÓLÍTANI, BELEÉRTVE A BECENEVEKET IS!

- Neve?
- Tetra Éder.
- Neve?
- Tér és Idő.

- Neve?
- Ezüst Jodit.
- Neve?
- Kalkó Pirit.
- Neve?
- Null Pont.
- Neve?
- Abszolút Semmi.

Egyik ablaknál, amely előtt botra támaszkodó aggastyán állingált, két csöppektől vizenyős szemmel, hirtelen egy szögletes arc merült föl, de a rés oly szűk volt, hogy a homlok felső része és kétoldalt a fül lenyesődött, akár a képmontázson.

— Névbeváltó egyén kéretik otthon elfogyasztani a száraz kedélyét, nem pedig itt szemetelni vele!

— Abszolút Semmi vagyok — mondta az öreg, s türelmetlenül köhécselt.

— Hát akkor legyen már *valami!* — ordított ki az ablakon a névátíró; de az öreg csak megrázta a fejét és közelebb lépett:

— Hogy méltóztatott mondani?

— Abszolút semmi nem létezik!

— Bocsásson meg, kérem, de én szakmabeli vagyok — felelte az aggastyán. — Ez egy fizikai, vagy ha úgy tetszik... bölcséleti fogalom... és jogom van annak lenni, aminek érzem magam!

Indulatosan kocogott a botjával.

— Mi-cso-da műveletlenség!

A hivatalnok visszamerült a bizonytalanságba, ahol tompa, izgatott vitaközlés hallatszott; kis időre csend lett, majd az ablak csatornájában megjelent az új keresztlevél.

— Neve?

— Koszinusz Alfa.

— Neve?

— Dimethyl Éter.

— Neve?

— Kábitó Kéjgáz.

— Képlete?

— Nitrogénmonoxid.

— Tovább!

— Chilei Salétrom.

— Tovább!

— Számtani Haladvány.

— Tovább!

— Kiló Kalória.

— A következő!

— Imaginárius Szám.

A hivatalnok, akit fölzaklatott iménti pörlekedése a professzorral és saját tájékozatlansága, amely nevetségessé tette a várakozók előtt, most az előszobába lépett, kiragadta a villát egy vénasszony kezéből, és szitkozódva mutatta, miként kell rászűrni a régi keresztleveleket, hogy az iratnak mind a négy csücske elhamvadjon a máglyán, és a pernye a rostélyra hulljon; aztán körbe-mutatott a plakátokra, dühös mozdulatával vissza akarta nyerni fölényét.

A RÉGI NEVEK MA ÉJFÉLTŐL ÉRVÉNYÜKET VESZTIK. HASZNÁLOKAT HÚSZ ÉVIG TERJEDŐ BÖRTÖNBÜNTETÉSSSEL SÚJTJA A HATÓSÁG!

— Neve?

— Jupiter Lámpa.

— Neve?

- Mértani Test.
- Neve?
- I.
- Hogyhogy I.?!
- Négyzetgyök Minusz Egy.
- Az más. A következő!
- Anti Anyag.
- Tovább!
- Tompa Szög.
- Tovább!
- Celsius Fok.
- Tovább!

HA A MAI KORSZAK EMBERE VAGY, FELEJTSD EL, HOGYAN SZÓLÍTOTT ANYÁD! FOJTSD EL RÉGI ÉNED KÍSÉRŐ ÉRZELMEIT!

- Neve?
- Benzol Származék.
- Nem az őseire vagyok kíváncsi!
- Benzol kívánok lenni.
- De milyen származék? Naftalin?
- Isten őrizz!
- Fenol úr?
- Az sem ...
- Talán Anilin?
- Esetleg ...
- Álljon ki a sorból, barom, és ne zavarja a munkát. Tűnjön el, nem hallotta?

Most az előszobában nyüzsgölődés kezdődött, s az emberek közül jó néhányan, akik úgy érezték, hogy fölvert nevük nem pontos, s részleteiben semmivel sem indokolható, ijedt büntudattal húzódtak hátra, vagy hirtelen új nevet találtak ki, amelyben valami káröröm lappangott.

- Neve?
- Koch Bacilus.
- Neve?
- Sebhedt Bujakór.
- Neve?
- Tizedes Tört.
- Neve?
- Gravitációs Tér.
- Neve?
- Canis Merga.
- Neve?
- Hulla Méreg.
- Milyen hullaméreg?
- Nem tudom.
- Kadaverin?
- Még mit nem!
- Putrescein?
- Szó sincs róla!
- Akkor álljon ki a sorból, és gondolkozzék rajta! Addig elmélkedjék, amíg dögszagú lesz!
- Nem állok ki a sorból!
- Álljon ki, mert, ha nem ...
- Na bumm, és akkor mi lesz?
- Az lesz, hogy a név helyett egy csupasz számot kap, amit a szentek se törölnek majd le magáról!

— Miféle számot?

— Például 00 lesz a neve.

— Hát akkor teszek a számokra, te Pilátus kuttyája! Legszívesebben be-
verném a pofádat!

A fiatalember, aki a sor élén állt, egészen behajolt az ablakrésbe; haja mélyen rásimult a tarkójára, és elől fürtökben lógott, akár a kuvaszoké; so-
vány farát hátradudorította.

— Ha kifogásod van a nevem ellen, írd be az eredetit! — suttozta gyilkos
szemvillanással. Júliusz Cézár vagyok!

Ekkor egy toprongyos férfi, aki a váróterem szögletében gubbasztott,
egyetlen mozdulattal elsimította ruháján a szennyesen kifeslő bélés rózsáit,
fölugrott, és új öltönyben, csikorgó talpú cipőben kisietett az udvarra; síp-
jelére négytagú fegyveres őrség szaladt elő.

— Egy névcsereelő egyed a technikai korszak új szelleme ellen lázít! —
mondta a civilrendőr.

A katonák berontottak; kettő közülük mindjárt a fiatalember lábát kapta
el, és úgy megrántotta, hogy a lázadó hanyatt esett, koponyája tompán dön-
gött a padlón; a másik kettő megragadta a karjától, s fektében kivonszolta az
udvarra, majd ütlegelni kezdte puskája agyával, amely tömör gumból volt
préselve; a vér nemsokára vörös szőnyegként terült alája.

— Neve?

— Párisz.

— Neve?

— Heléna.

— Neve?

— Iliász.

— Neve?

— Thaisz.

— Neve?

— Patroklész.

— Neve?

— Európa.

— Szóval lázadás?!... Általános lázadás?!... Mind megtébolyultak?!...
Őrség!... Megnyitni a jeges vízsugarak útját! Őrség, őrség...!

Beszélték, hogy a többi névcsereelő-körzetben rendbontás nélkül folyt le
az új keresztlevelek kibocsátása; éjjél után az utcák elcsendesedtek, és aki
későn baktatott haza, fáradtan vonszolódt a falak mentén, mint aki nyűg-
ként cipeli idegen egyéniségét; egy-egy tétova gondolattal még megkísérelte
ugyan új nevének éles és riasztó vonalait közé behelyezni magát, mint aki va-
lami összedobált vasak közé roskad le, de viszolygása oly erős volt, hogy
inkább elhessentette magától a kísértést, s akár egy megcsonkított állat, amely-
nek már a menekülés sem nyújt védelmet; tovább vergődött előre.

Hideg, krétafehér fény terült szét az elhagyott tereken, és távolról sem
hallatszott semmiféle zaj; csak éjjel, úgy két óra körül hasította szét egy bel-
városi mellékutca csendjét váratlanul valami női sikoltozás és cipősarkak ro-
pogássá gyorsuló kocogása: nyomában súlyos meztelen talpak csattogtak az
aszfalton; a lány égszínkéék tüllruhában volt, és teste úgy viritott át rajta,
mintha izzásban volna; a fiatalember, aki üldözte őt, meztelen volt, csak a
szemerme elé kötött egy tenyérnyi műbörkötényt.

— Állj meg! — mondta kérlelő-kétségbeesetten, a lány után suhanva, és
kinyújtotta a kezét. — Én még nem vagyok idegen!

A lány beugrott egy kapu alá, aztán hirtelen megfordult, és a mellét, mint
két légelhárító gömböt, a férfinak feszítette.

- Neve?
— Hát nem ismered meg?
— Ádám!

A férfi tekintete sötéten villant a kapualj homályába, ahol egy szemetes-tégely komorlott; Éva félénken és kiszolgáltatottan támasztotta tenyerét a férfi csupasz vállának és sirt; a túllruha úgy remegett rajta, akár a kékes fény; aztán a fiú körülpillantott, s mintha nőjének reszketeg gyámoltalansága lázítaná fel, egy mozdulattal lehasította róla a ruhát, és magával sodorta őt a cementre.

— Mit teszel velem? — kérdezte Éva, de azért szorosan átölelte a nyakát, ráfonódott egész életével.

— Újranemzzük a világot! — szuszogta Ádám az ölelés buzgalmában kissé irreális hangon.

— De miért épp itt, miért?...

— Minden perc késő! Fajtam elhal!... Már csak számozott barmok mozognak a földön!... Ki kell törnünk a betonhasábok erdejéből valami üde tisztásra, ahol élő nevű gyermekeket nevelünk!...

— A paradicsomot is újranemzzük?...

— A paradicsomot is. Feltörjük a talaj betonháját, és almafákat ültetünk, amelyekről mindenki ehetik majd!

— Akkor ölelj, Ádám, ölelj! — mondta Éva boldog nyögéssel, és forrón elnyíló ajkát odakínálta a férfinak.

Testük jószagú veritéke egybefolyt, mint tavaszi olvadáskor a hegyek leve, s már kábultan és öntudatlanul beléfeledkeztek a világ újratereztésébe, amikor kicsapódott mögöttük a kapu, és riasztó fénysugarak darabolták szét a sötétséget: a géprendőr állt a bejáróban, és szemének fénypásztájával többször is körülseperte a kapualjat.

— Hol vagy, Ádám?! — zengett föl a lépcsőház. — A nevedet használtad, és vétkeztél a törvény ellen.

A géprendőr kezében megcsörrent a bilincs; a férfi és a nő föltápaszkodott a földről.

— A hölgyet hagyhatod — mondta a robot vigyorogva. — Majd a bajtársak elszórakoznak vele egy kicsit... Olyan élményben lesz része, hogy sosem felejtje el...

— Ádám, védjél meg! — sikoltott föl Éva. — Nem akarok gépet szülni!... Borzongok a gépektől!

A férfi egy redőnylehúzó rudat pillantott meg a lépcsőkorilát mellett, megragadta a kampót, és a gépmember felé indult: egyetlen mozdulattal sikerült elakasztania, úgy, hogy a robot hatalmas zajjal végigbukott a cementen; akkor a mellére térdelt, és egy kőkockával bezúzta a borítólemezt.

— Meg kell keresnünk a szívét! — mondta. — Kiemeljük és magunkkal visszük ijesztő emlékként!

A bal oldali részen azonban, ahol a géprendőr zubbonya bemélyült, akár a letaposott konzervdoboz, Ádám mutatójai dühös mohósággal csak egy hideg, fekete tekerésre fonódtak rá, s ő iszonyodva mindjárt föl is ugrott a robot mellől.

— Nincs szíve! — mondta, széttárva a karját szinte rémült meglepődéssel, és tehetetlenül nézte a meztelen nőt, akinek szép teste vérzett a karcolásoktól, meg a fogak harapásától.

— Hallod?! — remegett Éva — Fütyölnek!... Megmozdult minden gépszaru!... Meneküljünk innen!

S csakugyan e pillanatban a rendőrsípok hangjai mint sivitó és keresztülkaszul egymásra dobált, óriási fűrészlattnik szelték át a város csendjét: a férfi megfogta a lány kezét, és szaladni kezdtek a falak mentén, ki a házak

közül, a hegyek felé, amerről friss gyantaszagú levegő áramlott a völgyben fekvő város felé.

— Attól félek, hogy ijedtünkben elfelejtjük a nevünket! — szuszogta a férfi, mintha menekülés közben saját mellén taposna. — Szólongassuk hát egymást, nehogy baj érjen! Kiáltozzunk!

PÁSKÁNDI GÉZA

Megmagyarázhatatlan vonzalom a sarki ház iránt

(Ajánlott szinopszisok.)

Figyeljék csak e lélektani sci-fi-krimít fémdióhéjban elbeszélve. (Játszó-dik: háromezerben.)

1.

Tabor, ez a szomorú ember N. városban él, és afféle kishivatalnok. Mások hét végén tülekednek ki a szabadba, ő arra gyűjtötte pénzét, hogy legalább havonta egyszer X. városba utazhassék. Ott mindig a Planetárium Hotelban szállt meg. Kiült az erkélyre és képes volt órák hosszat bámulni a sarki házat. Tabor megmagyarázhatatlan vonzalma az X-beli sarki ház iránt évekkal ezelőtt kezdődött. Átutazóban járt erre, amikor először megpillantotta. S azóta mindig vissza kell térnie...

2.

A ház nem volt sem szép, sem csúnya: szürkére meszelt falú épület, háromemeletes, erkélyek nélkül, és ablakai sem sejtettek meghitt titkokat. Lehetett volna bármi, de lakóház volt, sok-sok emberrel, asszonnal, gyerekekkel.

3.

Tabor felesége, Elza gyanút fogott: a férfi ugyanis félvén, hogy nevetéssé válik, nem mondta el vonzalmát, mindig kiküldetéseire hivatkozott. Elza magándetektívet fogad, aki nem sokkal azután jelenti, hogy semmiféle nőügy nincs a dologban. Férje egy házat járt körül, bement a lépcsőházba, majd a folyosókon bolyongott, amikor azonban az egyik ajtó megnyílt, rémülten rohant le a lépcsőkön. Tabor szeme távolba révedő, máskor pedig szorongva töprengő volt. Az asszony elhatározta, szól a férfinak. Az ember szinte szűkölve tiltakozott. „Kiküldetésben jártam.” S ezt ismételtette makacsul mindig ezután. Elza azonban megkérdezte Tabor főnökét is. Így a férfinak nem volt mit tennie: elmondott mindent. Az asszony kezdetben hitetlenkedve hallgatta, amikor látta azonban, hogy Tabor szeme milyen fényes, ha a házról beszél — megijedt. „Te beleszerettél egy... egy épületbe?” Tabor lehajtotta a fejét.

4.

A férfit Elza a pszichiáterhez viszi.

Pszichiáter: Járt azelőtt valaha is abban a városban?

Tabor: Soha.